

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan popoldne.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo in upravnništvo: Wolfova ulica št. 1/I.

Telefon 213.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Protestiramo.

Današnji »Slovenec« poroča, da je notranji minister Nastas Petrovič razrešil dosedanjega vladnega komisarja pri Kmetijski družbi vladnega svetnika Župnika njegovih dolžnosti in da je na njegovo mesto imenoval — profesorja Evgena Jarca.

Razumemo, da skuša vsaka stranka, kadar pride k vladni, zagotoviti svoje strankarske interese in zato se ne bi čudili, niti bi bili ogorčeni, če bi tudi SLS branila svoje strankarske interese, zlasti še, ko vemo, da se na to SLS zelo dobro razume.

Toda treba takoj povedati z vsem poudarkom, da ni Kmetijska družba korporacija, s katero bi bile strankarske spekulacije dovoljene. Zakaj Kmetijska družba je organizacija, ki se tiče vsega naroda in če ni v Kmetijski družbi renarda, tedaj trpi ves narod. Vse naše kmetije so tako ozko spojene z delovanjem Kmetijske družbe, da je propadanje kmetijstva sigurno, če propada Kmetijska družba. O tem priča tako glasno vsa zgodovina Kmetijske družbe, da je o tej stvari vsaka nadaljna beseda odveč.

Z imenovanjem profesorja Jarca za komisarja Kmetijske družbe pa je zagrešeno najhujše strankarstvo in najbolj škodljivo partizanstvo, kakaj ime profesorja Jarca ima za Kmetijsko družbo čisto poseben pomen, kar je bilo vladni že dovolj jasno in odločno povedano!

Glavni odbor Kmetijske družbe, ki je edin zakonit in resničen predstavnik volje družinskih članov in ki je v vseh družinskih poslih popolnoma avtonomen, je izrekel prof. Jarca kot posledovodečemu podpredsedniku svojo nezaupnico. Če kljub temu vsiljuje vlada Kmetijski družbi prof. Jarca kot komisarja, potem je s tem izvršeno eklatantno kršenje avtonomnih pravic družbe in proti temu moramo kar najodločneje protestirati!

Ne pustimo gazi avtonomije naše Kmetijske družbe in zato zahtevamo, da notranji minister svojo odredbo prekliče in da poveri z vodstvom poslov pri Kmetijski družbi njen glavni odbor, ki je edino v to poklican in ki edino more jamčiti, da se bodo izvršile volitve pravilno in v redu, kakor zahtevajo to člani Kmetijske družbe.

Imenovanje prof. Jarca za komisarja Kmetijske družbe pa je še iz drugih vzrokov napačno in skrajno netaktno. Javna tajnost je, da je skušal prof. Jarc vplivati na vladnega komisarja Župnika na način, ki je nedopusten in kazniv. In sedaj naj gre komisar Župnik, na njegovo mesto pa naj pride prof. Jarc! Gospoda, ali naj taka odredba pomeni vladno reda in zakonitosti!

Po smrti velezaslužnega predsednika družbe Gustava Pirca je postal njegov naslednik prof. Jarc. Ne glede na to, da se prof. Jarc po svoji strokovni kvalifikaciji niti zdaleka ne more primerjati s svojim prednikom, je bilo tudi sicer poslovanje prof. Jarca takšno, da ga moramo odklanjati. Prof. Jarc je suvereno preziral sklepe glavnega odbora in celo soglasni sklepi niso našli v njegovih očeh milosti. Kako jamstvo more dati g. notranji minister po teh izkušnjah, da bo prof. Jarc upošteval voljo članstva?

Pa tudi v materialnem oziru moramo ugovarjati proti imenovanju prof. Jarca. Smatramo, da so službena potovanja pravila le tedaj, če jih je glavni odbor odredil. Kmetijska družba mora biti primer štedljivosti in moči, ki ni svoje štedljivosti dokazal ne more biti njen vodja.

Imenovanje prof. Jarca mora občutiti vsa napredna javnost kot skrajno izživljanje in kot onega strankarstva, ki je krivo, da vlada v našem javnem življenju tako nepomirljiv duh. Ali hoče vlada z imenovanjem profesorja Jarca reči, da so bila njena zatrdila o njenem duhu pomirljivosti samo fraza?

Ko je nastopila nova vlada, smo izjavili, da bomo v lojalni opoziciji in da o bomo sodili le po njenih delih. Imenovanje prof. Jarca je dejanje, ki nas sili v ostro opozicijo, ker ne moremo in nismo priznati, da bi se za ceno Kmetijske družbe, prve organizacije sloven-

K sestanku Male antante v Ljubljani.

Konferenca med dr. Marinkovičem in Duco.

Ljubljana, 29. avgusta. Včeraj je sprejel naš zunanji minister dr. Marinković deputacijo obmejnih županov, ki so bili pri ministru skoro tri četrt ure. Župani so obrazložili g. ministru svoje želje in zahteve glede razmejitve z Italijo in rotli g. ministra, naj posreduje, da ne ostane pri sedanjih razmejitvah. Zunanji minister je poslušal deputacijo z velikim zanimanjem in obljubil, da bo zastavil ves svoj vpliv, da se glede te razmejitve doseže z Italijo sporazum. Na povabilo zunanjega ministra se je udeležil konference v Ljubljani tudi italijanski poslanik na našem dvoru g. Bodrero, ki je konferiral z dr. Marinkovičem zlasti o razmejitvenem vprašanju. K temu je g. Bodrero izjavil, da bo razmejitvena komisija nadaljevala svoje delo in bo v slučaju zaprek obvestila prizadete vlade, ki bodo rešile sporna vprašanja. Tekom včerajšnjega popoldneva je prisel v Ljubljano tudi rumunski poslanik na našem dvoru Emandi, ki se je mudil na Bledu. Bil je sprejet od našega zunanjega ministra, s katerim sta daljša konferirala. Naš rumunski poslanik Colak-Antić je tudi dopotoval in je tekoma današnjega popoldneva prisostvoval konferenci med dr. Marinkovičem in Duco. V spremstvu svojega kabinetnega šefa se je sinoči ob pol dvanajsti uri pripeljal v Ljubljano rumunski zunanji minister Duca. Na kolodvoru so ga pričakovali vsi v Ljubljani se nahajajoči visoki funkcionarji z dr. Marinkovičem in soprogo. Danes popoldne sta imela konferenco rumunski in naš zunanji minister. Razpravljala sta predvsem o nastopu v Ženevi, in je ob tej priliki dr. Marinković obvestil Duco o razgovoru z dr. Benešem. Konferenca je trajala do 12. ure, nakar je bil prirejen v veliki dvorani vladne palače svečan obred za oba gg. ministra in ostale prisotne člane naše in rumunske delegacije.

Ljubljana, dne 29. avgusta. Danes popoldne se odpeljela ministra Duca in Marinković na Bled, kjer bosta na-

Pogajanja z Italijo.

Beograd, 29. avgusta. Definitivno je določeno, da se bodo pogajanja med našo državo in Italijo nadaljevala dne 15. septembra v Benetkah. Pogajali se bodo v glavnem glede sporazuma v reškem vprašanju, dalje glede reguliranja prometa okoli Reke in o ostalih vprašanjih, ki so nastala v zvezi z novim stanjem, utrinjen po zaključenem rimskem sporazumu januarja meseca t. l. Na teh sejah se bo tudi definitivno izvršila razmejitev med Italijo in Slovenijo.

SPREMENBE V ZUNANJEM MINISTRSTVU.

Beograd, 29. avgusta. V zunanjem ministrstvu pripravljajo diplomatski ukaz o izpremembi predstavnikov naše države v inozemstvu. Po povratku g. Marinkoviča iz Ženeve bo ukaz definitivno določen in objavljen.

STRANKARSTVO STOPA NA PLAN.

Beograd, 29. avgusta. Kakor doznava Vaš dopisnik je prosvetni minister dr. Korošec pred svojim odhodom v Peč podpisal ukaz o odpustitvi in premestitvi 120 učiteljev in profesorjev. Vse premestitve so v korist klerikalnega učiteljstva.

skega kmeta, plačevali strankarski računi. Mislimo, da ni SLS tako rečna na možeh, da ni imela nobene izbire in da je morala postaviti ravno prof. Jarca za komisarja. Zato pa vidimo v imenovanju prof. Jarca to, da je zmagal v SLS oni stari duh sovraštva, proti kateremu se bomo vedno s ponosom in zadovoljstvom borili.

Proti kršenju avtonomnih pravic Kmetijske družbe, proti imenovanju prof. Jarca za komisarja družbe protestiramo najodločneje.

V pomirjenju članov Kmetijske družbe pa rečemo: Napake mladimov so dvignile SLS., nimamo nič proti temu, če jo lasne napake upropastilo.

daljevala razgovore. Z Bleda se vrneta proti večeru, nakar bo v Ljubljani banket. Po banketu se odpeljeta oba ministra v Ženevo. Računa se z možnostjo, da bo trajalo zasedanje Zveze narodov tri tedne ali celo štiri. V kolikor se je moglo dosedaj ugotoviti, ker na ljubljanskem sestanku se z informacijami novinarjem naravnost skopari, so rezultati dosedanjih pogovorov v vsakem oziru zadovoljivi. Rumunska zavzema do vseh važnejših vprašanj popolnoma isto stališče ko Češkoslovaška in Jugoslavija. Vprašanje priznanja Rusije enako ne more motiti harmonije, ker je to vprašanje stvar vsake posamezne države in ne Male antante kot celote.

Razmejitev z Italijo.

Ljubljana, 29. avgusta. Naš dopisnik se je razgovajal z uplivo osebo našega zunanjega ministra predvsem glede vprašanja razmejitve z Italijo. Dotični gospod je našemu dopisniku zagotovil, da se bo naša delegacija z vso vneto potrudila, da se meja določi v zmislu želji, ki jih je izrekla deputacija županov. Vendar pa je treba poudariti, da je vsak pretiran optimizem v tej stvari napačen, ker je ustvarjen iz prejšnjih časov zelo težaven položaj. Tedaj, ko se je prepustilo Italijanom Reko, je bila z lahkoto dosegljiva korektura meje v Sloveniji. Nobene težave ni bilo obenem z rimskim paktom doseči tudi za nas ugodno razmejitev v Sloveniji. Ta trenutek je g. Pašić zamudil in danes se da to le težko popraviti. Deloma so Slovenci tudi sami krivi, ker so v najbolj važnem trenutku obvestili s svojo opozicijo. Povdariti treba še to, da je vprašanje razmejitve pravno že rešeno in da odvisi ugodna rešitev tudi od dobre volje Italije. Upati je, da bo to dobro voljo Italija dokazala, ker je ona na jugoslovenskem prijateljstvu zelo zainteresirana. To prijateljstvo pa se bo pri razmejitvenem vprašanju preskusilo in upajmo, je zaključil naš informator, da v pozitivnem zmislu.

Kraljev pot v Pariz.

Beograd, 29. avgusta. Vladni krogi doznajajo, da bo ostal zunanji minister Marinković v Ženevi do 10. septembra. Nato se bo podal Marinković v Pariz, da pripravi vse potrebno za poset našega kralja v Parizu. Kralj namerava v drugi polovici oktobra posetiti predsednike francoske republike v Parizu.

POVRATEK MINISTROV.

Peč, 29. avgusta. Danes popoldne so odpotovali iz Peči predsednik vlade Davidović, dr. Korošec in vsi ostali udeleženci svečanosti ustoličenja.

POGAJANJA Z MADŽARSKO.

Beograd, 29. avgusta. Kakor doznajajo vladni krogi, se bodo 15. septembra pričela pogajanja med našo državo in Madžarsko glede sklenitve prometne konvencije.

POLITIČEN POLOŽAJ NESPREMENJEN.

Beograd, 29. avgusta. Politična situacija ni včeraj zabeležila nobenega važnega dogodka. Prav tako se tudi radi odsotnosti ministrov niso vršile važne konference. le finančno ministrstvo je delalo na sestavi budžeta, ki je v zvezi z velikimi težkočami.

Beograd, 29. avgusta. Danes popoldne je bila politična situacija v Beogradu popolnoma mirna in bo oživela šele s povratkom članov vlade v Beograd.

SESTANEK FINANČNIKOV.

Rim, 29. avgusta. »Današnja« »Epoca« poroča, da bo prišel v ponedeljek v Rim ravnatelj nemške državne banke (Reichsbank) dr. Schacht, ki se bo sestel z italijanskim finančnim ministrom De Stefanijem in ravnateljem Banca d'Italia Stringherjem. Pogovor se bo snikal o ustanovitvi nove emisijske banke na podlagi londonskega dogovora.

Silajen potek svečanosti v Peči.

Peč, 29. avgusta. Včeraj se je vršilo svečano ustoličenje patrijarha. Svečanosti, katerim je prisostvovala tudi kraljeva dvojica, so se vršile v najlepšem redu. Slavnosti se je udeležila velika množica naroda iz okolice, zlasti iz Metohije in Črne gore. V mestu je vladalo zelo živahno in praznično razpoloženje.

Kraljeva dvojica je predvčerašnjim popoldne posetila samostan Dečane, kjer je bila zelo gostoljubno sprejeta. Kralj je sprejel pokroviteljstvo nad samostanom, ki je odslej nekaka last kraljevske rodbine. Kraljevska dvojica je v Dečanih prenočila na prostem.

Drugi dan so okoli 10. ure dop. naznanili topovi prihod kraljeve dvojice v Peč. Mnogoštevilno prebivalstvo je burno pozdravljalo svojega vladarja. Pred cerkvijo je stala častna četa, zastopniki vlade in vojske, kulturnih institucij iz cele zemlje, narodne korporacije itd. Pri vstopu v cerkev so kralja pozdravili štirje škofi, ki so ponudili kralju in kraljici evangelij v poljub.

Dva škofa sta privedla skozi carska vrata k prestolu patrijarha Dimitrija, ki je po dolgem času prvič blagoslovil kraljevski par in narod.

Nato je predsednik vlade Davidović prečital kraljevo povelje o ustoličenju in obenem izročil patrijarhu z biseri posuto zlato vratno verižico, vidni znak patrijarhovega dostojanstva.

Kralj je v svojem povelju izrazil zahvalo Bogu, da je čuvaj narod, ki se je stoletja boril neustrašeno za sveti križ in za zlato svobodo, ter slednjic izšel iz te borbe kot zmagovallec. Kralj čista velike zasluge srbske cerkve, in njenih svečnikov, ki so očuvali pravoslavno

cerkev v dobi dolgotrajnega robstva. Srbska cerkev je morala prestopiti težke žrtve in je veliko pripomogla do osvoboditve in ujedinjenja.

Patrijarh Dimitrije se je nato zahvalil za izkazano mu dostojanstvo in orisal težke nacionalne naloge pravoslavne cerkve in peške patrijarhije. Zlasti pa je patrijarh Dimitrije naglasil v svojem govoru medsebojno ljubezen in slogo ter delo za narod na prosvetnem polju.

Po končani procesiji, ki se je razvila iz cerkve med zvonjenjem, sviraanjem godbe in grmenjem topov, se je vršila revija vojaških čet. Revija, katero sta tvorila konjeniški in peš polk kraljeve garde in kombinirani polk v bojni opremi z aeroplanskim odelenjem, je nad vse silajno uspela.

Opoldne je bil svečan obred v samostanu. Kralj je napil patrijarhu kratko zdravico, hvaleč zasluge srbske cerkve. Patrijarh se mu je zopet v napitnici zahvalil. Popoldne so se vršile v Peči narodne slavnosti v zvezi z veliko ljudsko veselico, katere sta se udeležila tudi kralj in kraljica. Razna kulturna društva in skopeljsko narodno gledališče so izvajali razne predstave. Brezhibna so bila tudi izvajanja konjenice kraljeve garde na konjih. Kralj in kraljica sta se ves čas prijazno razgovarjala z narodom. Kralj je celo osebno odkloval nezke Črnogorce radi njih nacionalnih zaslug. Zvečer po bakljadi sta kralj in kraljica zapustila Peč in se odpeljala v Dečane, preko Prizrene v Beograd, kamor bosta prispela najbrž v soboto popoldne.

„Idea nazionale“ o delovanju Ščeka.

Rim, 29. avgusta. Današnja »Idea Nazionale« prinaša dopis svojega dopisnika v Gorici o delovanju slovenskih krščanskih socialcev na Goriškem. Dopisnik pravi, da je posebno bivši poslanec Šček razvil na Goriškem živahno agitacijo med ljudstvom, v prvi vrsti med duhovniki. Dopisnik, ki seveda dostavlja, da je zelo dobro informiran, poroča dalje, da se je pred kratkim vršil skrit sestanek duhovnikov, kateremu je predsedoval Šček. Na tem sestanku je Šček pojasnil razmerje med Slovani in opozicijo. Dejal je, da je opozicija ob-

ljubila Slovanom mnogo koncesij, ako vstopijo v opozicijo. »Idea Nazionale« pripominja, da je pač znana stvar, da obstoji zveza med goriškimi krščanskimi socialci in popolarci. Glasilo popolarcev »Popolo« je navdušeno pozdravilo brzojavko krščanskih dijakov s sestanka na Pečinah katoliški organizaciji »Accione« v Rimu. Sicer pa, zaključuje »Idea Nazionale«, je žalostno, da hodijo popolarci, ki se povsod ponašajo s svojim italijanstvom, iskat pomoči med slovensko duhovščino.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza dne 29. avgusta.

Vrednote:

Srečke: 2 in pol odstotna dr. renta za voj. škodo, denar 119,5. — Delnice: Ljublj. kred. banka denar 220, Merkantilna banka denar 117,5. Prva Hrv. Sted. denar 916, Slav. banka blago 105, Celjska posoj. denar 200. Podjetja: Strojne tovarne in livarne blago 165, Trbov. prem. družba denar 475, blago 500, Združene papirnice denar 123, blago 130. Zakonice itd.: 4 in pol odstot. kom. zad. dež. bke. blago 93.

Produtki:

Remeljni in polovičarji: 35/70 I., II. in III. dobro obrobjeni frko meja denar 698, blago 730, deske III., 25, 35, 40, 55 mm frko meja denar 545, blago 560, tramonti monte frko meja denar 420, blago 440, ogle, vilano I. prov. Slovenija frko meja denar 122, drva, suha, bukova 1 m dolga, frko meja, kol. 2 vag. denar 28, blago 29, zaključeno, pšenica domača frko Slov. postaja denar 380, pšenica bačka par. Ljubljana, blago 430, pšenica Bačka postaja, blago 365, koruza Bačka I. par. Ljubljana blago 345, koruza defekt. po vz. frko Ljubljana blago 325, koruza inquant. par. Ljubljana, blago 375, oves bački star. par. Ljubljana blago 395, oves bački nov. par. Ljubljana, blago 350, suhe gobe po kakovosti denar 48—54, pšenica »04«, bačka gladka par. Ljubljana, blago 625, krompir frko nakl. post. od 10/9. količina 3 vag. denar 81, blago 84, zaključeno. Laneno seme po vz. par. Ljubljana blago 690, jabolka prebrana zimska alla rinfusa, denar 225, seno, prešano sladko, I. par. Ljublj. denar 70, vino be. lo, doleno, hrv., stajer. frko nakl. postaje denar 610.

Beograd, 29. avgusta. Dunaj 11.14—11.16, Italija 348.50—349.50, London 355.15—356, New York 78.50, Pariz 428—429, Praga 237—238.25, Curih 14.88—14.89.

Curih, 29. avgusta. Beograd 6.70, London 23.85, New York 531.75, Pariz 28.80, Praga 15.90, Dunaj 74.80, Trst 23.50.

Trst, 29. avgusta. (Predborza.) Zagreb 28.60—28.65, London 101.40—101.60, New York 22.55—22.65, Pariz 121.90—122.40, Praga 67.76—68.20, Dunaj 317—320, Curih 428—429.

LJUBLJANSKI SOKOL
nabira za polhograjske
poplavlence in za po-
gorelce Sokole v Strumici.

Evropska naloga Francije.

V zadnjem zvezku »Sozialistische Monatshefte« je priobčil pod tem naslovom Ludwig Quessel zanimiv članek, ki bi zlasti našim germanofilom zelo dobro služil. Quessel izvaia:

Med tem, ko se je Nemčija brezpodno trudila, da se oprosti svojih obveznosti, je Francija svestna si svojega cilja zgradila cel sistem zavezništva, ki je tako krepak, da je obstoj Versajskega miru zagotovljen. Zveza z Belgijo je tako utrjena stališče Francije, da ne more noben pameten človek dvomiti o stabilnosti francoske vzhodne meje. Enako se je izkazala Mala antanta kot popolnoma življenjska sposobna in v stanju, da ohrani mir južnovzhodne Evrope. Celo Poljska se je mogla vsled zveze s Francijo obvarovati pred boljševiško nevarnostjo. Skoraj nemogoče sprijaznenje Jugoslavije z Italijo se je s francosko pomočjo enako izvršilo in sedaj se snuje pod francoskim uplivom Baltska zveza med Finsko, Estlandsko, Latvijo in Letsko. In če pride še do jugoslovenske federacije, potem je Versajski mir trdno zagotovljen.

Da gleda vse to Anglija z nejevoljo je naravno in zato tudi ni manjkalo angleških spletk. Bile so pa brezuspešne in celo Grčija se je priklonila francoski orijentaciji.

Kako se more razložiti, da so se kontinentalne države odrekle angleškemu načelu dvovladnega sistema, ki je vladal nepretrgoma od Napoleonovih časov? Odgovor se glasi: Da je mogla Anglija dovršiti svoj imperijalistični načrt Kap-Kairo, Kairo-Kalkuta, je morala opustiti svoj sistem dvovladja in to je stvorilo Francijo kot vodilno državo Evrope. Napačno je misliti, da se opira Francija samo na svojo vojaško moč. Nasprotno je res, da se francoski interesi krijejo z interesi ostalih kontinentalnih držav. Drugič pa je merodajno to, da je Francija proti angleški blokadi skoraj varna. Vsled razvoja aeronavtične more Francija zopet enkrat prosto dihati. More sicer Anglija tudi danes odrezati Francijo od vseh prekomorskih dovozov, toda zato more Francija vrniti Angliji mlo za drago. Zračni bombni napadi, dalekosežni topovi in podmorske ladje morejo silno škodovati angleški more dovozu in pri tem bi rabila Francija le malo ljudi in vsa njena kopna vojska bi ostala nedotaknjena. Svetovna vojna je pokazala, da more Anglija postaviti milijonsko kopno vojsko. Boj za Dardanele pa je na drugi strani pokazal, da je le malo upanja za vojsko, ki se izkrca v deželi sovražnika, ki razpolaga z zračnim ladjevjem in dalekosežnimi kanoni. Vsaj zadostuje 60 bombnih metalcev, popolnoma, da se poruši velika linijska ladja. Zato je le malo verjetnosti, da bi se Anglija odločila za to vojno na kopnem proti Franciji.

Če hoče napasti Anglija Francijo, potem jo more napasti samo preko Rena. Brez nemške pomoči je Francija za Anglijo nedotakljiva, Nemčija pa bi se za kaj takega mogla odločiti le, če bi jej Anglija jamčila, da bo Versajska pogodba revidirana. Tega pa ne morejo spregledati države, ki so vsled Versajske pogodbe nastale ali pa se vsled nje povečale. Zato bi v tistem hipu, ko bi se pojavile angleške čete na Renu, tudi že stopile vse kontinentalne države na stran Francije. Vrh tega je treba upoštevati še to, da na noben način ne bi mogla imeti za seboj nemška vlada, ki bi izročila nemško industrijsko ozemlje vojni vihr, vsega naroda. Z versajskim mirom, ki ni epizoda, tem-

več pričetek nove dobe, je ustvarjeno torej to stanje, da bi izzvala Anglija z vsakim agresivnim korakom proti Franciji proti sebi skupen nastop vseh kontinentalnih držav. Čas, ko je mogla Anglija s svojim načelom dvovladja spreminiti vso Evropo v orožnico, so minuli.

Ker je Anglija vse to spoznala in ker je morala priznati tudi to, da se je porušila vojna, ki jo je vodila Nemčija kot meč Anglije, končala s popolno zmago Francije, je pustila Anglija pacifistični politiki prosto pot. Uspeh te spremembe angleške politike je nesporen. Oprt na finančno moč obeh anglosaskih velesil, je mogel nastopiti Mac Donald tako, kakor da bi bila Anglija gospodar Evrope, kakor da bi še obstajalo načelo dvovladja, kakor da ne bi bilo proti angleški blokadi še nobene zračne brodovja.

Zlasti v porušnem vprašanju je mogel zbrati Mac Donald okoli sebe vso Evropo. Kdor pa pogleda stvarjem bolj na dno, ta se ne bo dal preslepiti od teh uspehov. Res je, da je ves kontinent želel izprazniti Poruhrja, toda to željo je imela tudi Francija. In v Londonu je šlo pred vsem tudi zato, da se Francijo oprosti iz položaja, ki ne more več koristiti. Bilo bi usodno za Nemčijo, če bi tolmačila voljo kontinentalnih držav, da se Poruhrje čim prej osvobodijo, kot izolacijo Francije. V resnici je tudi Mac Donald pozneje, ko je ostal Herriot glede termina izpraznitve Poruhrja neodločen, priznal francosko moč in stopil na stran Francije.

V Franciji nihče ne dvomi, da je ustavila leta 1922 Nemčija plačila samo zato, ker jo je Anglija k temu hrabila. Jamstva, ki jih zahteva Francija za izvedbo Dawesovega načrta, so torej razumeti kot jamstva proti Angliji. Anglija in Amerika nečeta, da bi izvozila Nemčija več blaga, kakor pa je za financiranje nakupa surovin potrebno. Najmočnejša je želja po redukciji nemškega izvoza pri delavski stranki, kakor je to dokazala debata v angleškem parlamentu. Pri konservativcih in liberalcih pa pridejo poleg gospodarskih še politični momenti v poštev. Francoski upliv v Evropi in Aziji bi hoteli finančnim potom zmanjšati. Zato je razumljivo, kako velike važnosti je za Francijo takozvano transfer vprašanje. Francija čaka državni bankrot vsled inflacije, če bi se Angliji in Ameriki posrečilo, da bi prenos nemških plačil sabotirala. Samo na obrestih ima vendar plačati Francija letno Ameriki in Angliji poldrugo milijardo zlatih frankov. Zato je razumljiv vzklík Herriota, da bi Francija z veseljem zapustila Poruhrje, samo da bi bila dosežena angleško-amerikanska popustljivost pri medvojnih dolgovih.

Naj zadolžitev še tako pritiska Francijo, bo vendar Francija svojo nalogo rešila: kontinent osvoboditi pred angleškim vmešavanjem. Ta cilj izgleda samo zato dalen, ker je visok. Toda dosežen mora biti, ker noče Evropa nazaj v predvojno stanje, ki je bilo podobno razbojniški jami, v kateri so si stali narodi do zob oboroženi ko banditi nasproti.

Če se Nemčija prilagodi razvoju k zvezi narodov kontinentalnih držav, potem je njen kulturni in gospodarski napredek zagotovljen. Če bo pa še naprej samo meč Anglije, ki jo v odločilnem trenutku itak zapusti, potem jo čakajo še časi trpljenja in bede.

V. Zasedanje Zveze narodov.

Vsi listi so si v tem edini, da bo letošnje zasedanje Zveze narodov tako pomenljivo, kakor še dosedaj ni bilo nobeno. V dveh ozihih se more to reči s polno pravico. Prvič se bodo razpravljala tako važna in tako dalekosežna vprašanja, kakor dosedaj še niso bila na dnevnem redu Zveze narodov. Drugič bo pa sedanje zasedanje važno tudi po močeh, ki se ga udeležijo. Prvi ministri velesil se udeležijo zborovanja in zato je vsem sklepom letošnjega zasedanja Zveze narodov sankcija držav zagotovljena.

Zmaga demokracije v Franciji in Angliji je pospešila mednarodno življenje in dočim je preje Zveza narodov reševala vprašanje v vsem miru, se zahteva sedaj od nje hitro in točno rešitev. Zlasti pa bo morala Zveza narodov rešiti sledeča štiri vprašanja: Vstop Nemčije v Zvezo narodov je postal vsled Londonskega dogovora skoraj neodločljiv. Vsled Dawesovega načrta in predsedniških volitev je stopilo tudi ameriško vprašanje v ospredje. Tudi se bo težko izogniti ruskemu vprašanju, ko pa se že ves svet pogaja s sovjeti in končno pride na dnevni red najvažnejše vprašanje: garancijski pakt, kot zaključek Londonske konference.

Vsa ta štiri velika vprašanja pa so del enega velikega vprašanja: problema trajnega miru med narodi.

Gotovo je, da je Zveza narodov pred vsem poklicana, da reši to vprašanje. Še bolj gotovo pa je, da mora Zveza narodov rešiti to vprašanje le, kadar jej pripadajo vsi narodi. In zato je vprašanje vstopa Nemčije, Rusije in Amerike v Zvezo narodov v ospredju vsega zanimanja. Dokler niso te velesile člani Zveze narodov, tako dolgo je tudi avtoriteta Zveze narodov premajhna, da bi mogla rešiti Zvezo narodov problem trajnega miru.

Mnogi so mnenja, da bi bilo za Zvezo narodov in za človeštvo najbolje, če bi bila Zveza narodov nad državami, če bi bila nekaj svetoven parlament. Kakor se ta predlog lepo sliši, tako pa je neizvedljiv. Volitve v tak parlament bi bile tako težavne, da bi bile sploh neizvedljive. Na drugi strani je enako jasno, da je za stvar čisto vseeno, če se izjavijo posamezne države takoj za sprejem kakšnega predloga, po svojih delegatih na zasedanjih, ali pa šele potem, ko bi se sklepalo le o ratifikaciji sklepov zasedanja. V enem ko v drugem slučaju nima Zveza narodov sile, da bi mogla države prisiliti k izpolnitvi njenih sklepov. In hvala bogu, da nima te sile. Drugače bi se namreč skoraj gotovo zgodilo, da bi pomenila Zveza narodov največje nasilje nad malimi narodi. Vsaj se že danes govori, da je Zveza narodov le angleška ustanova in tudi domena.

Zveza narodov zato ne sme stati nad državami, temveč sme biti samo zveza držav. Da pa bo njen vpliv velik, pa je treba, da so interesi Zveze narodov vezani z interesi držav. In to je dosegljivo. Belgijec Louis de Brouckere je na primer predlagal, da bi mogla Zveza narodov izdelati organizacijo mednarodne zamenjave blaga ali pa ustvariti enotno valuto. Ravno tako bi mogla Zveza narodov voditi mednarodni železniški in parobrodarski promet, skratka povsodi, kjer je zainteresirano vse človeštvo, tam bi morala zastaviti s svojim delom Zveza narodov. Da je to dosegljivo, je brez vsega jasno. Gotovo pa je tudi to, da gre že danes razvoj v tej smeri.

Človeštvo je treba dokazati, da imajo vsi ljudje iste interese in potem je vprašanje miru rešeno. Z drugimi besedami bi se moglo tudi reči, da je vprašanje miru samo notranje vprašanje človeštva. Vsi ljudje morajo hoteti mir, ljudje morajo spoznati, da se krijejo njihovi interesi z interesi drugih ljudi in potem je vojna odpravljena. Zakaj močnejši od vseh pacifističnih idej je človeški egoizem in kdor hoče rešiti vprašanje miru pravilno, mora to vpoštevati.

Ker se udeležita letošnjega zasedanja Zveze narodov tudi Mac Donald in Herriot, bo to zasedanje posebno važno. Mogoče je, da kljub temu ne bo letošnje zasedanje tako uspešno, kakor bi bilo z ozirom na rezultate Londonske konference pričakovati. Toda gotovo pa je, da bo storjen korak naprej in da se bomo cilju približali. To pa je glavno, zakaj vsak napredek se vrši le v etapah in prav posebno pa približanje narodov.

Korupcija cvete na Madžarskem

Te dni se je vršil pred budimpeštanskim kazenskim sodiščem proces, ki je naravnost z bengalsko lučjo osvetlil madžarske razmere.

Ludovik Esküti je bil 23 let star mladenič iz dobre hiše. Bil je uradnik v železniškem ministrstvu in se je lepega dne seznanil z voditeljem madžarskih malih kmetov poljedelskim ministrom Štefanom Szabom de Nagyatad. Szabo je vzel inteligentnega mladeniča k sebi v službo in ga nastavljal kot svojega zasebnega tajnika. Te »zasebne« lastnosti pa Eskütu ni bilo poznati, ker je imel svojo sobo v poljedelskem ministrstvu in se je moral vsakdo, ki je hotel do ministra, najprej zlasti pri njemu. Pred nastopom službe je dal minister Szabo Eskütu sledeče navodilo:

Da dobi kodo izvozne dovoljenje, zato je potrebno dvojce: Ali denar ali pa politični kapital. Denar spravimo za sebe, političen kapital pa tvorijo pisma politikov, ki jih lepo spravimo. Pismo politika je namreč vedno krepka. Treba jih je samo shraniti in v pravem trenutku jih spraviti na sveto.

Poleg tega je bilo zgovorjeno tudi to, da bo v slučaju, če bi začela stvar smrdeti, vzel Esküti vse na sebe, minister ga pa bo pozneje s svojim političnim vplivom osvobodil.

Kupčija je šla krasno. Spravljali so denar za sebe, za stranko malih posestnikov, za poslane, od katerih je bilo tri četrtine udeleženi pri teh kupčijah in za razne »patriotične« namene, katerih zlasti na Madžarskem nikdar ne manjka. Med kupčevalci izvoznic je bil tudi sin Bethlena, dalje neka ženska članica njegove visokorodne rodbine, sin grofa Tisze in drugi člani madžarske aristokracije, ki so se razumeli na pospravljanje.

Zalibože pa ni raslo na Madžarskem toliko žita in se ne zredilo toliko konj, da bi bilo mogoče zadovoljiti vse in tisti, ki niso mogli priti zraven, so pričeli rovat. Njim so se pridružili še veleposelniki in aristokrati, ki bi se radi odkrili stranke malih kmetov, ki bi vedno nagajala z agrarno reformo. Lepega dne so prisilili Bethlena, da je nastopil proti ministru Szabu. Bethlen je dal vioniti v mizico poljedelskega ministra in se nato polastil vseh kompromitiranih listin. Dokumenti Bethlenovih prijateljev so tedaj zgihli, drugi pa so ostali in ministru Szabu je bila vržena tako okoli vratu zanka. Ali bo lepo ubožal in storil vse, kar zahteva Bethlen ali pa bo zanika lepo zadržana in minister Szabo bo kompromitiran in uničen. Szabo se je odločil seveda za pokornost in lepo izdal interese svoje stranke na agrarni reformi. Ni se pa udal v nov položaj tajnik Eskütt,

šanje miru samo notranje vprašanje človeštva. Vsi ljudje morajo hoteti mir, ljudje morajo spoznati, da se krijejo njihovi interesi z interesi drugih ljudi in potem je vojna odpravljena. Zakaj močnejši od vseh pacifističnih idej je človeški egoizem in kdor hoče rešiti vprašanje miru pravilno, mora to vpoštevati.

Ker se udeležita letošnjega zasedanja Zveze narodov tudi Mac Donald in Herriot, bo to zasedanje posebno važno. Mogoče je, da kljub temu ne bo letošnje zasedanje tako uspešno, kakor bi bilo z ozirom na rezultate Londonske konference pričakovati. Toda gotovo pa je, da bo storjen korak naprej in da se bomo cilju približali. To pa je glavno, zakaj vsak napredek se vrši le v etapah in prav posebno pa približanje narodov.

ki je sedel v ječi. Zahteval je, da ga Szabo osvobodijo in rehabilitira. Szabo se je pošteno trudil, da bi bil tajnik osvoboden, toda Bethlen ni pustil, da bi bil rešen. Tedaj je pričel Esküti govoriti. Stvar bi mogla postati nevarna tudi za Bethlena in zato je dal Bethlen Eskütu namigniti, da je on močnejši ko Szabo in da ga more osvoboditi samo on.

Esküti je mignil razumel in pred sodiščem je o Bethlenu in njegovih prijateljih lepo molčal. Zato pa je brez usmiljenja razkrijl vse kupčije, ki jih je delal s Szabom. Pred sodiščem je nastopal Esküti silno predrzno in med drugim zahteval, da se mu mora popolnoma povrniti državljanska čast. Delal je: »Če so lahko tisti, ki so z menoj kradli, še danes ministri, potem moram tudi jaz imeti svojo osebo čast neomadeževano.« Tri ure je znal Esküti proti ministru Szabu najhuje očitek in ko ga je dobrodu razgalil kot korupcionista, pa je nastopila zopet mojstrska Bethlenova rečija. Po državnem pravdniku je Bethlen ukrenil, da se proces preloži. Tako je vzel Szabu sploh vsako možnost, da bi se branil, na drugi strani pa se je zagajal, da bi prišlo na dan stvari tudi o njegovem sinu in njegovih prijateljih. Minister Szabo de Nagyatad je sedaj odpravljen. Bil je zvest sluga grofov, toda koncem koncev samo kmet in oligarhu Bethlenu neprijeten. Sedaj je dobil brco in stranka malih kmetov je kompromitirana in njena agrarna reforma pokopana.

Toda proces Eskütt je samo člen v verigi, ki jo z nenavadno spretnostjo kuje zbujač se Madžarske. Zato je dal Bethlen hoče likvidirati demagoško protirevolucijo in trdno zagotoviti vladno plemstva in veleposelnikov. S procesom Eskütt so bili zadeti mali kmetje, s procesom proti ministru Erzbergerju pa naj pridejo na vrsto Pronay, Helas, Gömbös in drugi voditelji zbujač se Madžarske. Zato je dal Bethlen te dni objavljati v nekem uradnem listu grozodejstva, ki jih je zagrešil oddelek Pronajja. Ko bodo zlomljeni probujači se Madžari, potem bodo edina opozicija Bethlena samo še socialni demokrati. Tudi te hoče zlomiti Bethlen in novembra meseca se prično veliki veleizdatniški procesi proti emigrantom in socialno demokratičnim voditeljem. Tedaj bodo doživljale patriotične fraze orgije in z njimi se bo skušalo najbolj gniti in najbolj koruptni režim sveta proslaviti kot čuvarka naroda in branilca madžarstva. In ni dvoma, da bo tudi to pot silajna rečija v tem uspeša.

V našo sramoto pa bodi rečeno tudi to, da so v Prekmurju ljudje, ki dajejo še danes prednost pred Jugoslavijo Horthyju in njegovi koruptni vladi. V resnici! Kaj delamo mi?

Politične vesti.

— Poljedelski minister Szabo je podal demistjo. Obenem je javil, da izstopa tudi iz vladne koalicije. Pričakuje se, da mu bodo sledili njegovi tovarishi. Ministrski predsednik Bethlen ostane zato par dni še v Budimpešti, nato pa odpotuje v Ženevo, kjer se udeležijo zborovanja Zveze narodov/Horthy je podal grofu Bethlenu veliki križec za njegove zasluge za sklenitev zunanega posojila Madžarske. Treba je priznati, da je bil obliž po Szabovi aferi potreben.

— Tudi Japonska se razorožuje. Najvišji oficirji so se zjedini na skupni konferenci s politiki, da se opusti s prihodnjim letom pet divizij. Tudi predlog, da se službena doba zniža na eno leto, je bil od oficirjev ugodno sprejet.

— Švedska proti garancijskemu paktu. Švedska vlada je odgovorila na predlog sveta Zveze narodov, da ne more pristati na predlog o medsebojni pomoči, ker ne nudi dovolj sigurnosti in ker prednosti takega pakta zdaleka ne odtehtajo z njim zvezanih nevarnosti.

— Boji v Maroku. Iz Rabata se poroča, da so se na severni francoski strani pojavili vstaji. Severno od Teunata je bila francoska predstava dvakrat napadena. Vstaji so bili močni 400 met. Bili so odbiti in so pustili na bojišču 16 ujetnikov, 6 mrtvih in 15 pušk.

Trgovina modnih čevljev
in specializist za ortopedično
in anatomsko obuvalo
Fran Szantner,
Ljubljana, Selenburgova 1.

To in ono.

V HIŠI SE JE ZABARIKADIRAL, DA BI MU NE BIL TREBA PLACATI NAJEMNINE.

Te dni so aretirali svojeglavnega prebivalca neke hiše sredi Pariza. Aretacija pa ni bila ravno enostavna in lahka. Gre za nekega naturaliziranega Francoza Ignacija Szabo, ki je po pokolenju — kakor že ime pove — Madžar. Ta Madžar je hud in svojeglaven človek, ki si je uhl v glavo, da ne plača nikake najemnine več, dokler se njemu samemu ne poljubi. Tako je »vlekel« svojega hišnega gospodarja že tri mesece. Naposled je bilo pa gospodarjevo potrpežljivost vendarle enkrat konec, in vložil je izvršni predlog (ali po domače povedano: dal ga je rubiti).

Toda Szabo je stvar pravočasno izvedel, naka se je v svojem stanovanju zabarikadiriral. Sodni sluga je poslal po policijo, ki je poklicala nekega drvarja ter mu dala nalog, da vrata siloma odpre. Toda stvar ni bila tako enostavna, kakor si jo je policija predstavljala. Vrata so bila zaprta s petimi ključavnicami, in skozi luknjo je ozaril drvar hudega najemnika, ki je stal za vratni in čakal s samokresom v rokah. Policija se je zatekla k radikalnemu sredstvu, k uporabi nekega plina, ki hudo peče v oči in povzroči obilne solze, toda Szabo je bil tako previden, da je odprl okna. Vsled tega plin nani ni zadostno vplival, pač pa je prišla za oblegovalce huda nadloga. Medtem ja začel oblegani Szabo od jeze besneti in razbijati mobilije.

Končno se je policijskim stražnikom vendarle posrečilo vdreti v stanovanje in narediti besnečega Madžara neškodljivega.

DRAMATIČEN NASTOP DEMONSTRANTOV MED OBRAVNAVOM ZOPER AMERIKANSKA DIJAKA-MORILCA.

Proces zoper dijaka Leopolda Bathana in Richarda Loebja, sinova milijarderjev je danes v Ameriki in s specijelno v Chicagu glavna senzacija, ki razburja javnost do parokizma. Te dni je večja množica demonstrantov naskočila v Chicagu dohod v sodno dvorano, v kateri se je vršila obravnava. Demonstranti so kričali: »Na vesela žnjim! Obesite jih! Usmrtite nečedna čilfutska morilca! Če jih zakon ne more udariti, storimo to mi!« — Treba je bilo nad petdeset policijskih stražnikov, da so potisnili demonstrante iz dvorane. Med demonstranti so bili moški in ženske, in prišli so baš v momentu, ko je začel eden izmed advokatov svoj plaidoyer, s katerim je hotel rešiti inkulpatu smrtno kazen. Nemudoma je prenehal advokat s svojim govorom, pa tudi sodnik se je umaknil in počakal na ojačenje policijske straže. Del policijskih stražnikov je obkolil obtoženca, medtem ko so ostali zastavili napadalnem pot. Več dam je v gneči omedlelo. Nekaterim se je med prerivanjem vsa obleka razgrala, in marsikatera je odnesla kako podpluto ali prasko iz metaze. Ko je prišla pomoč, so spodili vse obtoženo iz poslopja, razven onih, ki so sedeli.

Ko je bil red zopet vzpostavljen, je nadaljeval zagovornik svoj plaidoyer. Trdil je, da se je bogastvo obtoženca zlorabljalo kot močan argument proti obtoženci, in prosil je sodni dvor, da naj pusti mladeničema življenje, pristavljaje: »Čutimo je nezmerno, da bi se z uspehom borili proti strašnim predsodkom zoper bogastvo in raso.«

Nek drug zagovornik je trdil, da se mladeničev ne sme usmrtiti, ker sta — dasi stojiata glede inteligence nedvomno nad povprečno mero — v čustvenem oziru abnormalna razvila.

GIZELA NAJDNA.

Gizela Mathien, gospodična, ki jo je ugrabil italijanski natak vendarle ni našla dramatičnega konca, kakor se je splošno domnevalo, temveč našli so jo dne 27. t. m. čisto, čvrsto in zdravo v baru, ki ga je navadno obiskovala, ko je še živela v Rue de la Paix, Nekdo, ki jo je spoznal, je tekel na policijo ter je interesantni dogodek javil. Policijski funkcionarji so hiteli v bar ter prili gospodično Gizelo, da jim sledi k preiskovalnemu sodniku. Rada je ubogala. Preiskovalnemu sodniku je povedala sledečo historijo, ki je razočarljiv epilog njenega romana.

»Moj prijatelj Galante je bil zelo ljubosumen. Vsak trenutek mi je grozil: »Ubljem te, če me prevariš!« Vedno je imel to neokusno frazo na jeziku. Nekega dne, ko me je pustil za trenutek na bulvarju v Bruslu, sem izrabila priliko in izginila. Nekoliko denarja sem imela, sedla sem na pariski vlak in v Parizu sem našla bogatejo Amerikanco, ki sem ga spoznala še v Bruslu in ki me od takrat vzdržuje. Prav srečna sem, in veseli me, da sedi Galante v ječi ter mi ne more storiti nič zalega.«

Deklica je priznala, da je lepega Neapolitana v začetku zelo ljubila. Nekega dne pa je opazila, da ima na prsih tetovirano bodalo in več drugih takih divjaških emblemov, vsled tega je dobila utrd, da ima pred seboj bandita ter je bila zelo razočarana. — Oddal so jo starišem.

Veter pograt tati v beg. Dne 17. t. m. okrog 12. ure je potrkal neznan možakar na vrata stanovanja gospe Roza Russo v Rimu. Dama je bila sama doma. Vstopivši v stanovanje je neopredljivo zaklenil vrata in izvelel iz žepa kloroformiran robec, hotel da morkotizirata. Ker se mu to ni posrečilo, jo je zvezal, naka se je baš pripravljala na »delo«, ki mu je obetalo bogat plen, ko zaloputne nenadoma veter z velikim hrupom neka vrata. Tat misleč, da je v stanovanju še več oseb, je zbežal čim najhitreje je mogel. Gospa je začela klicati na pomoč, prihiteli so sostanovniki ter jo rešili iz neprimljene situacije. Policija išče drznega in na drugi strani bojazljivega lopova do sedaj zama.

Dlak zastrupil lastne starše. V Edinburgu se je začel proces zoper farmacevta Kinga, ki je obdolžen, da je z arzenikom zastrupil mater in skušal zastrupiti očeta. King taji krivdo, in v resnici stvar še ni popolnoma jasna, vsaj glede vzroka, oziroma povoda ne. Toda Kingov oče, ki je glavni obtožitelj, je ponovil pri zadnji obravnavi vso obtožbo. Jedel je sir, pravi, in opazil je, da ima slab okus in da peče v grlu. Govoril je o tem tudi s svojo soprogo in neposredno na to so nastopili pri obeh simptomih kolike, kateri je soproga podlegla. Oče je živel s sinom v neslogi. Sin je imel poleg raznovrstnih drugih strupov tudi arzenik.

Cerkveni obok se je podrl: 10 mrtvih in 12 ranjenih pod razvalinami. Iz New Yorka je prišel radiotelegram v Pariz, ki poroča, da je silen ciklon demoraliziral dne cerkev sv. Patrika v Luslanu, v katero se je zateklo kakih sto ljudi iz strahu pred bližajočim se ciklonom. Pod razvalinami oboka je obljelo 10 mrtvih in 12 ranjenih.

Dnevne vesti.

Ljubljana, 29. avgusta.

— Uradno postopnje in ambulatorij preko urada za zavarovanje delavcev na Miklošičev cesti. Prejeli smo: Pod gore-
nim naslovom je prišlo »Slovenec«
več člankov, ki jasno kažejo, kako razni
gospodje tolažilno delavsko zavarovanje.
V zadnjem članku utemeljuje potrebo, da se
Osr. urad v Zagrebu razpusti s tem, ker je
klerikalni obrtnik sicer dobil mizarska dela,
mora pa po nalogu Osr. urada v Zagrebu
odločiti mesto v načelnosti Okr. urada
Torej: ker ne gre vse tako, kot si to želi
klerikalni obrtnik, se mora rušiti komaj pri-
stojno stavbo socialnega zavarovanja. Naj-
lepše pa je še to, da navedbe današnjega
»Slovenca«
niti ne odgovarjajo dejstvu. Mi-
zarskih del ta gospod ni dobil zato, ker je
bila njegova ponudba najcenejša, pač pa
zato, ker je ta gospod član stavbnega od-
seka in član ravnanstva, in pa zato, ker
je ta gospod z vsemi tistimi faktorji, ki so
pri oddaji del odločevali, recimo v »dobrih«
odnosih. Nepobitno dejstvo je, da je bila
ponudba tega gospoda za mizarska dela,
med tremi v poštev prihajajočimi tveganji
najvišja, kljub temu pa so gospodje odločili
da se v prvi vrsti upošteva najdražje po-
nudbo. Če je to postopanje v interesu zava-
rovanca, je seveda drugo vprašanje.

Vemo sicer, da bo Osr. urad v Zagrebu
tudi to pot kapituliral pred samovoljnostjo
tega visokega gospoda, napisali pa smo te
vrstice edini v namenu, da pokažemo tudi to
žalostno stran soc. zavarovanja. Ob priliki
za se morda pomenimo še podrobneje o
eti zadevi.

— Novi srbski poslanik Samardžić je pri-
šel v Beograd, da prevzame svoje mesto.
Na prestolonaslednikov rojstni dan.
Dne 6. septembra praznuje naš prestolona-
slednik Peter svoj rojstni dan. Za ta dan
aranzirani materinski udruženje dečij dan, ki
bi se bil imel vršiti že poprej. Ne ve se še,
ali bo dečij dan dne 6. septembra po celi
državi, ali samo v Srbiji.

— Jubilej srbskega književnika. Začet-
kom oktobra praznuje znani in najboljši srbski
moderini humoristični pisatelj Branislav
Nušić svoj 60. letnico. Srbska književna
lavinost je odločila, da proslavi ta jubilej
svoje odličnega kulturnega delavca na sve-
dan način, za kar se je že angažiralo na-
rodno gledališče v Beogradu in vsa umet-
niška združenja.

— Novinarske brzojavne pristojbine. Na
podlagi doseženega sporazuma med našo
in italijansko vlado se bodo zaračunavale
brzojavne pristojbine med obema državama
za 75% manj, kakor je normalna tarifa.

— Viziranje potnih listov za Madžar-
sko. Madžarska vlada je ustanovila v vseh
območnih mestih, kjer ni madžarskih konzul-
atov, posebne urade, ki bodo vizirali potne
listine naših potnikov za Madžarsko. Teh
uradov se morejo poslužiti tudi potniki, ki
potujejo tranzitno skozi Madžarsko, z di-
rektnimi vlaki Reka - Budimpešta, Zagreb -
Bratislava in Bratislava - Dunaj.

— Pozor! Vsem p. n. Cirilmetodarjem,
ki se udeležijo velike skupščine v Celju, na-
manjamo, da je prosvetno ministrstvo do-
volilo znižano (polovično) vožnjo po vseh
državnih železnikih od 4. do 10. septembra
t. l. Vsak skupščinar naj kupi pri vstopni
postaji vozni listek do Celja ter naj pove,
da potuje na veliko skupščino, da mu žigosa
blaginjavni vozni listek z dnevnim postojnim
žigom. V Celju se na postaji pri izstopu voz-
ni listek ne odda, ker velja tudi za povrat-
ni; vendar pa si mora vsak udeleženec
velike skupščine pri družbenem vodstvu v
Celju oskrbeti potrdilo, da se je skupščine
res udeležil.

— Kolo jugoslovenskih sester v Kranju
priredilo dne 6. septembra t. l. v prostorih
Narodnega doma umetniški večer, pri katerem
sodelujejo iz posebne prijaznosti odlič-
ne umetnice iz Ljubljane. Imena in spored
objavimo te dni. Po sporedu se vrši dru-
žabna zabava z najrazličnejšimi privlačno-
stmi; med drugim loterija ročnih del z na-
rodnimi vzorci, vinska poskušnja in izbo-
ren buffet, ki ga oskrbuje kološice. Del
čistega dohodka je namenjen poplavljenim
kranjskega okraja. Z ozirom na blag na-
men prireditve in na izredno priliko umet-
niškega užitka je pričakovati mnogobrojne
udeležbe.

— Obiskovalcem letošnjega velesejma
v Ljubljani, ki so darovali za dom slepih
otrok, kakor tudi vsem, ki so k temu na-
bratju pripomogli, da se je nabralo čistega
3500 Din. se slov. kršč. ženska zveza naj-
srčnejše zahvaljuje. — Za odbor: Terezija
Koširjeva.

— Ker je nemogoč pristop do trupla na
severni triglaviški steni ponesrečenega to-
variša Jurista G. Vladimira Topolovca, se
vrši v nedeljo dne 31. t. m. v službu
ugodnega vremena v Vratih blagoslovljenju
njegovega trupla. Blagoslovil bo gosp.
duhovni svetnik župnik Aljaž. Tovariši-
planinci, prijatelji, sošolci in znanci in vsi,
ki smo ga ljubili, se udeležimo tega poho-
števila, da dostojno izkažemo zadnjo čast
planincu-idealistu, čigar novi dom je postal
odprti skalni grob našega očaka Triglav!
Odhod iz Ljubljane v nedeljo jutraj s tu-
ristovskim vlakom.

— Inozemski delavci. Z odlokom mi-
nistra socialne politike od 22. VIII. 1924, S.
br. 540, se rok za vlaganje prošenj v zadevi
nadalnega zaposlenja inozemcem podaljša
še za en mesec t. j. do 23. septembra t. l.
Proti delodajalcem, kateri ne bi v gorenjem
roku vložili predpisanih prošenj, bo Inspec-
cija dela kazensko postopala v smislu § 123
zakona o zaščiti delavcev.

— Nenavaden način izsiljevanja. Me-
seca maja 1. 1921 so neznan storilec napeli
preko državne ceste med St. Egidijem in
Wiener Neustadtom precej debelo žico in
tako povzročili avtomobilno nesrečo, pri
kateri je izgubil življenje dunajski inženjer
Egon Breuer, a šofer Karel Tichy je zadobil
težke poškodbe. Kmalu za tem je bil izsil-
jevalec v osebi nekega Hlobila, ki je
den storilec v Češkem, obsojen na smrt in
obesen. Dne 21. t. m. pa se je pripetil podob-
en slučaj na cesti med Billendorffom in
Neukirchenom blizu Wiener Neustada,
kjer je bil z napeto žico ustavljen osebni
avto nekega Oskara Rohringerja iz Dunaja.
Preko ceste je bila napeta preko podlaga
centimetra debela žica, ki je bila pritrjena
na vsaki strani ceste na akacije. Sredi ce-
ste je na žici visel listek s sledečo vsebino:
Tako denar sem, sicer bo nekdo ustreljen.
Štiri puške so namenjene iz bližine, naši
otroci potrebujejo hrane, drugače vas bo
stalo življenje. — Žica je bila na srečo en
meter visoko napeta in se je vsled močnega
zaleta avtomobila pretrgala. Bila je takoj
uvredna preiskava, ki pa je dosedaj ostala
brez uspeha.

— Avtobus v plamenu. Iz Amsterdama
poročajo, da se je neki avtobus, poln
potnikov v bližini Chausseja nenadoma vnel in
prišel goriti s plamenom. V vozu je nastala
strašovit panika. Vrata avtobusa so bila
zaklenjena in v splošni zmešanici niso mo-
gli najti ključev, da bi se ljudje rešili. Ne-
kateri so poskakali skozi okna. Natančno
število žrtve še ni ugotovljeno, vendar so
do sedaj identificirali 4 zgoreli trupla.
Eden izmed potnikov je sedel v avtobusu
popolnoma zgoznel. Sofer in tisti, ki so
rešili, imajo težke opekline in so bili pre-
peljani v bolnico.

— Podsolio jih je. Pri popravljanju po-
tov v Reinachgraben pri St. Jochemu v
Pongavi so bili trije kmetijski hlapi pod-
soliti, ker se je nenadoma utrgala nad njimi
zemlja, ki je pomešana s kamenjem s stra-
hovito naglico zdrčala navzdol. Eden od
podsolitih je bil mrtev izkovan, drugi je še
pri življenju, a ima težke poškodbe, med-
tem, ko tretjega sploh še niso našli in je
najbrže ostal kje globoko zasut.

— Kuga in koleri. Iz Moskve se po-
roča, da je bilo v guberniji Astrahan v času
od 20. julija do 20. avgusta zaregistriranih
glasov uradne izjave »Pravde«
823 slu-
čajev kužne bolezile. Od teh je bilo 698
smrtnih slučajev. Po poročilih iz Londona
vlada tudi v Indiji kuga. Tako se poroča
iz Alahabada, da se tam kužna epidemija
še nadalje širi. Dosedaj je bilo že 3500
smrtnih slučajev.

— Mesto zločincev je Chicago, kajti po
policijski statistiki je bilo prišli sedem me-
secev letošnjega leta v Chicagi umorjenih
ni manj kot 205 oseb. Večina morilcev ni
bila aretirana. Samo devet morilcev je bilo
obojenih in samo nad dvema je bila izvrše-
na smrtna kazen.

Ljubljana.

— Železniška nesreča. Včeraj ob tri-
četrt 16. je skočil na dolenskem kolodvoru
premkalni stroj s tira. Zavozil je namreč
s hodi naložen voz. Voz je bil močno po-
škodovan, stroj pa je ostal nepoškodovan.
Proga je bila v daljavi več metrov razr-
gana, vendar promet ni bil ustavljen radi te-
ga. V nekaj urah je bila proga zopet poprav-
ljena in premkalni stroj na tiru. Na vozu s
trami je bil zaposlen lesni delavec Ivan Ce-
sar, ki je pri karambolu padel z voza in
si baje spalinil levo roko v zaplestu, kar ga

pa ni ovrnilo, da ne bi bil dela nadaljeval.
Torej najbrže ni bilo posebno hudo.
— Ciril Avšič, delavec v Novem Vod-
matu je razposajen fant. Dne 24. t. m. ob
23. je koloval mimo Kolinske tovarne. Ter-
je prevrnil iz same nagajivosti tamkaj stoje-
či voz branilke Marije Kozinc, voz, ki ji
služi za steno in spalnico. Pri tej priliki
se je razbilo: 2 steklenice žganja, 1 stekleni-
ca petroleja, 3 glinasti lončki z mlekom in
2 stekleničke kapijice za žolodec, v skupni
vrednosti 250 Din. Marija Kozinc je vložila
ovadbo.

— Policijske prihaje. Tatvina 1, prest.
cestnopolijskega reda 5. prest. paši, kontu-
ma 2, poškodbe tuje lastnine 2, pijanost 1,
kaljenje nočnega miru 1, prekrščenje poli-
cijske ure 1, prest. obrt. reda 1, nedostojno
vedenje 2, vmešavanje v službeno poslova-
nje 1, izživanje 1.

— Aretacije: 3 zaradi pijanosti in raz-
grajanja.

— Umrl so v Ljubljani: Dušan Ravnik,
sin orožniškega narednika, 2 leti. — Alojzij
Accetto, mestni stavbenik in posestnik, 45.
let. — Marija Bernik, hči železniške uradni-
ka, 1 leto.

— Pravilničen stolp. Stolp, ki je izlo-
žen v dorežli »Adria«
v Selenburgovi uli-
ci je narejen iz šatuli po vsem svetu znane
»Ovomaltine«, ki je prirejena iz svežih ja-
neč, mleka, kakaoa in dr. Wanderjevega
medenega ekstrakta.

Maribor.

Tatvina. Mesarskemu vajencu Franu
Ogrinu je neznan tat iz stanovanja v Strni
ulici 5. odnesel popolnoma novo obleko,
vredno 1000 Din in srebrno uro vredno 300
Din.

Aretacije krošnjarjev. Policija je včeraj
aretirala več krošnjarjev radi nezakonitega
izvrševanja krošnjarske obrti.

Nesreča. V sredo je v Brezno ob Dravi
padel z ogroda neki stavebeni zidarSKI mo-
ster Nerad ter zadobil teške poškodbe na
glavi in si pri padcu zlomil levo roko. Pre-
peljan je bil v mariborsko bolnico.

Jesenske konjske dirke se vrše v ne-
deljo 31. t. m. v Ljutomeru.

Nastop Sokola v Ormožu. V nedeljo,
31. t. m. priredi Sokol v Ormožu teledadni
nastop, združen z veliko ljudsko veselico.

Sodišče.

PRETEP.

Slikarski mojster Ivan Hudeček (nomen
est omen) je hud človek, ki ima že 16 pred-
kazni, z njim skupaj se zagovarja Ladislav
Cernič, delavec v tiskarni »Jutra«, ki ni
predkaznovan. Obdolžena sta, da sta se
dne 29. junija ponoči na Karloviški cesti
stopila in drug drugega lahko telesno po-
škodovala.

Sodnik: »Torej Hudeček, zakaj sta se
tepla?«

Hudeček: »Ta gospod se je brez vsa-
kega vzroka v mene zaletel — niti poznal
ga nisem prej.«

Sodnik: »No, kaj je bilo potem?«
Hudeček: »Nič, prišel sem ga in ga po-
tisnil od sebe. Poškodoval ga nisem, pač
pa je on mene nekoliko opraskal?«

Sodnik: »Pa, zakaj sta se pravzaprav
stepla? Kak vzrok je vendar moral biti.«

Hudeček: »Najbrže je bil pijan. — Imel
sem ribiško palico. On mi jo je hotel vzeti,
češ, da je njegova. Toda ni bila njegova.
S pričami lahko dokažem, da sem prej
ribe lovil.«

Sodnik: »Cernič, sedaj pa vi povejte,
kako je bilo.«

Cernič: »Ničesar ne vem. — Bil sem vi-
njen. — Sam na to se spomnem, k' me j'
začeu tepti. Da bi mu bil palico vzel, se
ne spominjam.«

Sodnik: »Poškodovali ste ga.«

Cernič: »Iz hudodelstva ga gutov ni-
sem tepu — sm se bi branu — — —
Scer sin bitu pa jest tud mal opraskam. Pre-
trgana mi je bila verižica in palica mi je
manjkala.«

Sodnik: »Pokličite pričo Stržmarja.«
Stržmar ni prišel. Zato proglasi sodnik
sklep, da se obravnava v svrhu zaslus-
nja priče preloži. To pa Hudečku ni všeč,
zato pravi: »A b' na blo mogoče, da b' se
dona končal? — Sej je useen, če vsak
mal... Rajš ne se ena malenkost nardi...
— Sodnik odgovori: »No, torej pa povejte,
zakaj ste ga tepli. Hudeček: »Sej ga nisem,
sej se je on u mene zaletu...« — Sodnik:
»No, vidite, ker ne priznate, moram obrav-
navo preložiti, da zaslišim pričo Stržmarja
o dogodku.«

Osem dni je sedela beše in ni umak-
nila svojega pogleda z ranjenega drevesa.
Neprestano je gledala v črno noč. Zjutraj
pa so jo našli vso blede in utrujeno...

Zdravnik, ki je Klara preiskal, je izja-
vil, da ga zelo skrbi njeno zdravje. Ni ji
povedal tega odkrito, a se je bal, da se
omrači Klara um.

Ta njen pretrani, bolesteni mističizem,
ki je z vsakim dnem postajal večji, je vzbujal
v njem strah in sožalje. Vedel je, da bo
prišel čas, ko bodo napeti možgani popustili
in bo nesrečnica znorela.

Posebno težko so bile noči. Ana je po
izrecni zdravnikovi odredbi morala spati v
sobi poleg gospodinj. Vsako noč je mo-
rala nekolikokrat skočiti iz postelje, da bi
pripravila svojo gospo, da se vleže. Nesre-
čnici se je neprestano zdela, da čuje iz parka
tarnanje in klicanje na pomoč.

— Zopet se mu je nekaj pripetilo, —
je kričala. — Pogledaj grem, kaj je! —

Z veliko težavo jo je Ana pomirila in
jo spravila v posteljo.

Toda napadi so bili vedno močnejši.
Ves ledenomrzli in otožni dan je pre-
sedela Klara ob ognju.

Proti večeru se je nebo nenadoma po-
oblačilo. Dreve se je zatreslo in listje za-
šumelo, nakar se je vsilil droban dež.

Kmalu se je dala ploha in padala po
strehi ko toča. Od časa do časa so bliski
presekali noč, sledilo jim je votlo grmenje.

Dvignil se je vihar. Park je bil sedaj
razsvetljen od nepranežanega bliskanja. Stre-
le so vdarjale in v daljavi se je razlegel
grom.

Gospodarstvo.

Bilanca IV. vzorčnega velesejma.

Nade na uspeh IV. ljubljanskega vzor-
čnega velesejma so se v polni meri izpol-
nile in more se govoriti o zadovoljivem
napredku. Število razstavilcev je sicer ne-
koliko padlo v razmerju proti lanskemu
velesejmu, vendar temu ni pripisovati po-
membnosti, kajti pred vsem gre za materi-
jelni uspeh sejma. In ta je popolnoma za-
dovoljiv.

Število letošnjih razstavilcev znaša
726, od katerih je bilo 148 tujih. Lansko leto
je razstavilo svoje blago na sejmu 776
tudi, od katerih je bilo 191 inozemskih.
Razlika je tedaj pripisati inozemskim ude-
ležencem, katerih je bilo letos za 43 manj,
kakor lani. Vzrok manjše udeležbe tujcev
na letošnjem velesejmu je iskati v tem, ker
mestoma niso dobro urejene prometne raz-
mere, a po drugi strani je to zopet sma-
trati, da naši domači produkti že dokaj
uspešno konkurirajo inozemskim. Slednjič
pa je krivo tudi pomanjkanje prostora,
kajti pavillon L letos ni bil oddan razstav-
ilcem na razpolago, ker je bil določen za
lovsko in planinsko razstavo.

Iz Slovenije je bilo letos 423 razstav-
ilcev, za 17 manj, kakor lani, iz Hrvaške
jih je bilo 112, torej za 18 manj, kakor lani.
Edino Srbija je dobila pri letošnjih udele-
ženci prirastek. Srbskih tvejk je bilo lani
zastopanih na sejmu 15, a letos 40. Pri-
pomniti je treba, da so bili ravno srbski
razstavilci letos razmeroma najbolj za-
dovoljni in so skoro vsi obljubili, da se pri-
hodnjega velesejma zopet udeležijo.

Inozemske tvejke so bile tudi letos, ka-
kor ostala leta, skoro enako zastopane. V
nekaterih slučajih je zabeležiti manjšo ude-
ležbo od lanske, a zopet v drugih večjo,
tako, da se v splošnem more govoriti o za-
dovoljivi udeležbi. Glasom velesejske sta-
tistike so bile zastopane sledeče države:
Francija 38 tvejk (lani 22), Češkoslovaška
28 (lani 26), Avstrija 24 (lani 62), Italija 23
(lani eden), Nemčija 13 (lani 48), Belgija 10
(lani 16), Amerika 6 (lani 8), Anglija 5 (lani
6) in Švica 1 (lani 1).

Obrt in industrija, ki sta pri nas daleč
bolj razviti, kakor trgovina sta bili na le-
tošnjem velesejmu »zastopani vključitvi ino-
zemske tvejke s 591 razstavilci, a trgo-
vina s 132 razstavilci.

Od vseh inozemskih razstavilcev so
najbolj napredovali Italijani, kar je beležiti
kot razveseljivo dejstvo. Na močnejšo le-
tošnjo udeležbo s strani Italije je nedvobno
vplivala sklenjena trgovska pogodba
med Italijo in našo državo. Za prihodnje
leto se je prišlo do lepo število italijan-
skih tvejk in je pričakovati, da bo ob pri-
liki V. vzorčnega sejma italijanska razstava
na ljubljanskem velesejmu po številu zelo
znatna.

Na posebnih vprašalnih polah, ki jih je
razdelil velesejski urad med posamezne

Iz strankarskega življenja.

Krajevna organizacija NRS na Jesenicah
svojim pristajem za občinske volitve, ki se
vrše v nedeljo 31. t. m.

V nedeljo stopite zopet na volišče, da
končno zaključite dolgo trajajočo, za občino
škodljivo izjemno stanje gerentstva.

Sprememba političnega položaja je vstvar-
ila za našo občino druge razmere, kar pa
dosedanje vodstvo občine ni hotelo vpo-
števati. vsled česar je občinsko gospodar-
stvo nazadovalo.

Treba bo pravične regulacije donosov
planine, občinskih gozdov in lova. Treba bo
misliti na končno izpeljavo vodovoda iz
»Ribiške«
na Jesenice in Plavž. Treba bo
regulacije občinskih potov in skrbeti za
primerno zvezo obeh delov Jesenč.

Tudi bo treba socialne ureditve ubo-
nega fonda, da se kolikor mogoče olajša be-
da občinskih revežev.

V šolskem oziru bo potrebna definitiv-
na ureditev meščanske šole. Le Narodni Ra-
dikalni Stranki gre zalhala, da je bila do-
sežena otvoritev 4. razreda.

Javni namestniki Jesenice so uvršče-
ne v najnižji dražinski razred, dasiravno ži-
vimo v najdražjem kraju. Treba bo nasto-
piti z vso silo, da izvoljemo tudi za Jes-
enice I. dražinski razred.

V zadnjem času se izpeljuje redukcija to-
varniških delavcev. Ne bomo dopustili, da
se odpušča domačine, dokler so v tovarni
še zaposleni podaniki tujih držav!
— To je nekaj točk programa javnih na-
meščencev, obrtnikov in delavcev NRS!

razstavilce, so sa glede uspeha razstav-
ilci izrazili tako: V splošnem je z uspe-
hom zadovoljnih 90,2%. nezadovoljnih je
6,6%, a 3,2% se jih sploh ni izjavilo. Znatno
število razstavilcev in sicer 93% si v
pridobilo novih zvez. Za organizacijo sejma
v sedanjem stilu se jih je izjavilo tudi nad
93%. Na vprašanje, kdaj naj se prihodnje
leto vrši velesejem, jih je odgovorilo 62%
za mesec avgust, a 13% za september. Ve-
lesejem se bo tedaj vršil prihodnje leto po
dosedanjem sklepanju nekako ob istem ča-
su, kakor letos.

Kupcev je bilo letos razmeroma še en-
krat toliko, kakor lansko leto. Velesejski
stanovanjski urad bo naknadno izdelal to-
zadevno statistiko. V vsem je posetilo le-
tošnjo razstavo okoli 140.000 oseb.

Posamezne industrijske in obrtne pa-
noge, ki so se udeležile vzorčne razstave,
so preračunale v odstotkih, dosegle uspeh,
kakor ga izkazuje naslednji podatki:

Od strojne industrije je bilo 25% raz-
stavilcev s kupčijo zelo zadovoljnih, a
50% kupčij je bilo pomanjkljivih, izdelki
z železa in jekla, puškarstvo ter municija so
dosegli 12,5% prav dober, a 87,5% dober
kupčijski uspeh, ostali kovin. izdelki 11,5%
zelo dober, 77,7% dober in 11,2% pomanj-
kljiv uspeh; poljedelski stroji in orodje 21%
prav dober, 57% dober, 14% pomanjkljiv
uspeh (7% je bilo neodločenih); avtomobil
kelesa in vozila 55% dober, 45% pomanj-
kljiv uspeh; elektrotehnika 70% dober in
30% pomanjkljiv, kozmetika 50% zelo do-
ber in 50% dober uspeh; papirna industrija
14% prav dober, 71% dober in 14% po-
manjkljiv, pohištvo 80% dober, 20% po-
manjkljiv uspeh; lesna industrija 8% prav
dober, 80% dober, 12% neodločen uspeh;
usnjarska industrija 86% dober, 13% po-
manjkljiv; tekstilna industrija 21% prav
dober, 72% dober, 6% pomanjkljiv ali ne-
odločen uspeh; klobučarstvo 20% prav do-
ber, 80% dober uspeh; lončena roba je bila
v 100% kupčije pomanjkljiva, galanterija
50% dober, a 50% pomanjkljiv; kemica
industrija 87% prav dober, 13% dober
uspeh, živila 30% prav dober, 70% dober
uspeh; stavbarstvo 50% prav dober, 50%
pomanjkljiv; godala 30% dober, 70% po-
manjkljiv uspeh. V splošnem se more tedaj
trditi, da je bil povprečni uspeh IV. vele-
sejma dober.

× Industrisko-obrtna razstava v Ma-
riboru — podaljšana. Na željo razstavil-
cev in večine občinstva, da bi se razstava
podaljšala, je odbor razstave sporazumno
z razstavilci sklenil podaljšati razstavo
vključno do 3. septembra t. l. Podaljšane
razstave se bodo udeležili tudi oni, ki so bili
razstavili v Ljubljani, tako, da bo razstava
sedaj še bolj izpolnjena.

Izvedba teh zavisi od Vas, zato spustite
svoje kroglice v

zadnjo, 6. skrinjico!

Krajevna org. NRS na Jesenicah.

Sport.

Finalna tekma za mladinski pokal je
imela še svoj epilog v L. N. S. Primorje je
S. K. Mladika sta vložila protest, ker je li-
rija nastopila z dvema igralcema, ki sta že
prekoračila mladinsko dobo. Na včerajšnji
seji se je obravnavalo samo protest Pri-
morja. Poslovni odbor je protestu po dol-
gem zborovanju ugodil ter sklenil, da se
finale med Ilirijo in Primorjem ponovi. Ter-
min še ni določen.

Tekme za lahkoletsko prvenstvo Ju-
goslavije se vrše na igrišču Ilirije in ne ka-
kor določeno na igrišču Primorja. V torek
25. t. m. je pregledal nek Savezni funkcion-
ar igrišče S. K. Primorja, ki je kakor zna-
no najboljši lahkoletski igrišče v Jugo-
slaviji ter izjavil, da se vsled pomanjkljive
skakalnice in garderobe vrše tekme na igri-
šču Ilirije.

Houben neoficielen prvak sveta v tekni
na 100 m. Kakor smo poročali, je znani
nemški sprinter Houben, po svoji zmagi nad
Paddockom in Murchinsonom izzval na bol
Novozelandsca Porritta, ki je pred kratkim
porazil v Angliji olimpijskega prvaka Abra-
hama, Porritt se je pozivu odzval in v ne-
deljo se je vršil v Berlinu ta, z velikanskim
zanimanjem pričakovani meeting, katerega
se je udeležil tudi znani avstralski tekač
Carr. Houben je res dosegel izvanreden
uspeh, kajti v tekni 100 m je prišel kot prvi
na cilj v času 10,6 pred Carrrom in Porrit-
tom, ki je zasedel komaj tretje mesto.

Hazena Češkoslovaška : Jugoslavija
5 : 3 (4 : 2). V nedeljo se je vršila v Pragi
tekma hazena reprezentanc Češkoslovaške
in Jugoslavije. Po trdem, popolnoma enako-
vrednem boju so zmagale Čehinje. Vse če-
škoslovaško časopisje je ugodno presene-
čeno nad močjo in igro našega tima. Tekmi
je prisostvoval tudi zunanji minister dr. Be-
neš, ki je poklonil zmagovalkam lep dar in
pa naš poslanik Mešić.

Prvenstvo Jugoslavije v moški in dam-
ski lahkoletski v Ljubljani. V soboto, dne
30. t. m. ob 15. uri in nedeljo, dne 31. t. m.
ob 14.30. uri se vrši na igrišču S. K. Ilirija
prvenstvo Jugoslavije v moški in damski
lahkoletski. Ker so dosedaj prijavljeni med
ostalimi najboljši jugoslovanski atleti: olim-
pijonek Perpar (S. K. Primorje), Spahić
(Hašk - Zagreb), Gašpar Perkoč (Hašk),
dr. Narančič; znani atleti: Kregelj (Jadrn),
Vidmarer, Orehek, Deržaj (Ilirija), Valtrč,
Perpar (Primorje), Mate. Kojić, Rosenkranz,
Krajačić (Hašk), Percl, Zgaga (Maraton),
Misković (Vel. Bečkerek), bodo padli razni
rekordi v najmočnejši konkure

Ob listje je obrisal svoje krvave roke, vzela ostanki živali na rame in v višini odšel proti domu. Za Tarzanom je tekla Numa in kadar je opazil človeka pogledal navzdol, je videl sijoče zelene oči, ki so ga zasledovale iz teme. Numa ni več rjovel. Hodil je tiho, kakor senca velike mačke, toda dobro Tarzanovo uho je čulo vsak njegov korak. Tarzan je bil radoveden, če ga bo Numa zasledoval do njegove koče. Upal je, da ne, ker bi bil tako prisiljen, prenočevati na drevesu, pa bi rajši spal na postelji v svoji koči. Vendar je še dobro vedel, kje stoji drevo, kjer si je nekoč pripravil udobno ležišče, ko ni mogel bivati v svoji koči. Stokrat mu je prejšnje čase sledila kakšna velika mačka džungle in ga prisilila, da je iskal varstva na onem drevesu, dokler ni žival izvolila oditi ali pa se pričakala solnčnega vzhoda. Tedaj je Numa opustil zasledovanje in se z vrsto krvočolnih krikov obrnil, da si poišče drugo, lažje dosegljivo večerjo. Tarzan je brez vsega dopel do koče in že čez par minut ležal v svoji postelji. Tako lahko se je gospod Jean C. Tarzan otesel plasti kulture. Zadovoljen in srečen se je pogreznil v globok sen site, divje živali. In vendar bi nekoč besedica »da« neke žene zadoščala, da bi ga za zmirom spojila z drugim življenjem in da bi mu misel na divje življenje postala zoprna. Tarzan je spal do poznega jutra, ker so ga napori prejšnjega dne res zelo utrudili; njegove mišice niso bile skoro že tri leta vajene podobnega dela. Ko se je prebudil, je hitel k potoku pit. Potem je planil v morje in plaval skoro četrt ure sem in tja. Ko se je vrnil v kočo, je zajutrkoval Hortino meso in zakopal ostanek v mehka tla izven koče za zvečer. Vzel je zopet svojo vrv in odšel v džunglo. Tokrat je šel za drugim plenom; poiskati je hotel ljudi. Če bi ga vprašali po plemenitejši divjačini, bi gotovo našel nebroj prebivalcev džungle, ki jih je višje cenil kakor črnce. Toda zdaj je moral dobiti orožje in bil je radoveden, če so žene in otroci ostali svojčas v vasi, ko je ekspedicija francoske križarke odstranila vse vojščake za kazni, ker so zagrešili domnevno d' Arnotovo smrt. Upal je, da najde tam zopet vojščake, ker ni vedel, kam bi se potem obrnil, če bi našel vas zapuščeno. Opičji človek je hitro potoval skozi gozd in prišel proti poldnevju v bližino vasi. Kako veliko pa je bilo njegovo razočaranje, ko je videl, da je džungla prerastla nekoč obdelana polja in da so s slamo krite koče razpadle. Tu očitno niso več prebivali ljudje. Iskal je pol ure po razvalinah, ker

je upal, da najde kakšno zapuščeno orožje, vendar zaman. Sledil je torej reki, ki je tekla od jugo-vzhodne strani, ker je mislil, da najde v bližini sve-že vode še najprej kakšno naselbino. Spotoma je lovil vse užljivo, kakor prej pri opi- cah, ko ga je učila Kala. Vsak preperel kos lesa je obrnil, če ni pod njim kakšen okusen črv. Ali pa je plezal na drevesa za ptičjimi gnezdi, in ročno kakor mačka ubil kakega malega glodalca. Seveda je jedel tudi druge stvari, toda opice so imele svojo posebno hrano, ki jim je dišala, in Tarzan je bil zdaj zopet opica, ista divja človeška opica, v kakoršno ga je vzgojila Kala in kakoršna je bil prvih dvajset let svojega življenja. Od časa do časa se je smehljaj, če je pomislil, da sedi morda ta čas ta ali oni prijatelj mirno in skrbno oblečen v kakem elegantnem pariškem klu- bu, kakor je sedel on sam še pred par meseci. In potem je naenkrat obstal, če je rahla sapica prina- šala nosu duh novega plena ali strašnega sovraž- nika. To noč je spal daleč od svoje koče v notranjo- sti dežele na varnih vejah orjaškega drevesa, sto čevljev od tal. Zopet se je pošteno najedel, in sicer mesa jelena Barasa, ki se je ujel v njegovo zanjko. Drugo jutro se je navsezgodaj odpravil dalje, vedno ob reki navzgor. Tri dni je iskal naokrog, dokler ni prišel v džunglo, kjer ni bil še nikdar prej. Sem in tam je bil gozd redkejši, da je uzel med drevjem v daljavi venec velikih gora. V nižini je bilo polno druge divjačine: neštete antilope in cele črede zeber. Tarzan je bil ves srečen. Ta novi svet obišče še večkrat. Četrty dan jutraj je zavohal slaboten nov duh. Bil je vonj človeka, ki je pa moral biti še zelo daleč. V opičjem človeku je vse igralo od veselja. Napel je vse čute, ko je hitel skozi krone dreves in sledil smeri, odkoder je prihajal vonj. Kmalu je dohitel

moža; bil je samotni vojščak, ki je počasi korakal skozi džunglo. Tarzan je šel kolikor mogoče tesno za njim; hotel je počakati pripravnostnega mesta, kjer bi lah-ko porabil svojo zanjko. Ko je sledil črncu, ki ga še ni opazil, so ga obšle nove misli, ki so izvirale iz finih in krutosti civilizacije. Mislil si je: civil- iziran človek nikdar ali le redkokdaj ubije svojega bližnjega brez posebnega vzroka. Velja torej po- iskati kakšno pretvezo. Vsekakor bi se Tarzan rad polastil orožja in okrasja tega moža. Toda, ali ga je moral zato ubiti? Čim dalj je razmišljal o tem, tem bolj odvratna se mu je zdela ta misel, da bi brez haska žrtvoval človeka. In ko še ni vedel, kaj bi storil, je prišel do male jase, kjer je na robu ležala ograjena vas z nizkimi kočicami. Ko je vojščak stopil, je Tarzan opazil preteči pogled sovražnika, ki je prežal v travi džungle: leva Nume. Tudi ta je hotel napasti črnca. V istem hipu, ko je Tarzan spoznal nevarnost, ki je preti- la črncu, se je popolnoma izpremenil njegov prvotni namen, zdaj je bil črni mož njegov bližnjak, ki ga je ogrožal skupen sovražnik. Numa je bil tik pred skokom. Tarzan ni imel časa razmišljati o načinu, ki bi ga uporabil proti

levu. Dogodki so se vsled tega naglo razvili. Lev je planil iz zasede na črnca. Tarzan ga je glasno opozoril, naj pazi, in ko se je črncu okrenil, je bil haš priča, kako se je okrog Numinega vratu zadr- gnila zanjka. Opičji človek je ravnal tako hitro, da ni mogel vloviti ravnotežja, ko se je zoperstavil težki živali. Sicer je leva zadržal, predno je mogel zasadi- ti svoje kremplje v črnca, izgubil pa ravnovesje in padel na tla — niti šest korakov od razjarjene ži- vali. Po bliskovito se je Numa obrnil proti novemu sovražniku in ker je bil Tarzan brez orožja, je bil tako blizu smrti, kakor še nikdar. Toda črni mož ga je rešil. V hipu je uganil, da se mora tujemu be- lemu možu zahvaliti za življenje in da more le ču- dež ohraniti njegovega rešitelja pred šapami divje živali, ki so ogrožale njega samega. Naglo je zgrabil svoje kopje in ga treščil z vsi silo svojih mišičastih rok v leva; kopje ga je za- delo v levo stran. Od besnosti in bolečine rjoveča zver se je vrgla zopet na črnca. Toda čez par ko- rakov jo je zadržala Tarzanova vrv. Tedaj je lev znova napadel opičjega človeka, dasi ga je v istem hipu zadela s sekiricami opremljena puščica in se mu do polovice zarila v telo. Zopet je prenehal, med tem je pa Tarzan ovil vrv dvakrat okrog drevesa in jo pritrdil.

Manufakturna trgovina

IVAN TRPIN

MARIBOR,

Glavni trg 17

JUHAN

„Kakšen razloček!“

Zakličte presenečen ki pokusi isto juho ali prikuho brez „Juhana“ in z „Juhana“!

LEIPZISKI VELESEJEM VZORCEV

Jesenski sejem od 31. avgusta do 6. septembra 1924.

Splošni velesejem vzorcev s sejmom tehničnih in gradbenih potrebščin. Najcenejši in najbolj neposreden nabavni vir. Posetnikom popust po železnica in parobrodih.

Vsa informacije dajejo zastopniki za Hrvatsko, Slavonijo, Slovenijo in Dalmacijo

Sokolović in drug,

mednarodno odpremištvu in carinsko posredništvo.

Zagreb, Paromlinska c. 1. Tel. 25—73.

Državne železnice kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca

Direkcija Zagreb.

U Zagrebu, dne 16. avgusta 1924.

Broj: 34965/IV—1924.

Predmet: Isporuka in montaža mostnih vagonskih vaga.

Oglas.

Po odredbama članova 86—98 zakona o državnem računovodstvu a na osnovu odobrenja Gen. direkcije drž. železnica od 31. VII. 1924. broj 21.226, održavaće se pri Direkciji drž. železnica u Zagrebu u subotu dne 11. oktobra 1924. godine od 10 časova pre podne I. javnu pismenu ofe- talnu licitaciju za **Isporuču i montažu 4—5 mostnih vagonskih vaga** za normalni kolosek. Zaokružena predračunska suma iznaša Dinara 800.000. Privremena kaucija odgovarajuća odredbama člana 88 zakona o državnem računovodstvu, u iznosa od 5%, za naše, a za strane državljane 10% od ponudjene svote, ima se položiti na blagajni Direkcije državnih železnica u Zagrebu najkasnije na dan licitacije do 10 časova pre podne. Opšti i tehnički uslovi te obrazac ponude za isporuču i montažu mostnih vaga mogu se otkupiti uz cijenu od 50— Din svakog radnog dana za vreme uredovnih časova u sobi 69/II. sprat u zgradi potpisane direkcije Mihanovićeve ulica 12. Takšenom markom od 100 Din biljegovane ponude (prilozi imaju se biljegovati sa 2 Din) moraju se u zapečaćenom kuvertu predati naj- kasnije na dan licitacije do 11 časova pre podne u sobi Direkcije broj 67. Naknadne, kao ni telegrafске ponude neće se uzimati u obzir.

Direkcija drž. železnica Zagreb.

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

R. Z. Z O. Z.

v novopreurejenih prostorih v Ljubljani

Mestni trg 6 Mestni trg 6

obrestuje

vloge na hranilne knji- žice in tekoči račun po 8%

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbo, proti po- roštvu in proti zastavi.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 6

Gradbeno podjetje

Arhitekt

V. Krainer & Ko.,

Jesenice.

Stavbna vodstva:

LJUBLJANA, DOMZALE, ZAGREB.

Izvršuje privatne in indu- strijske stavbe, proračune, načrte, cenične, posebni oddelek za arhitekturo.

Za mladino!

Na novq izšla knjižica:

Ruska pravljica

o Ivan-careviču, zar-pčici in sivem volku. Knjiga z 10 sli- kami v trobarvnem tisku in prav razkošni opremi. Cena Din 15.—

Moj zverinjak

knjiga s 45 slikami in k tem spadajočim besedilom, za pouk in kratak čas Din 6.—

Moji ljubčki

živalske slike za naše malčke na trdem močno vezanem kartonu Din 15.—

Ivan Albrecht:

Zelena livada

Zbirka izvirnih pesmic, mič- nih povestic in pravljic iz domačih in tujih krajev. Ob- sega 64 strani. Najprimer- nejše darilo za našo nežno mladino. Cena lično vezani knjižici Din 15.—

Vse se dobi v

Zvezni knjigarni

v Ljubljani, Marijin trg 8

MALI OGLASI

Suhe gobe

kupuje

Sever & Komp.

Ljubljana,

Wolfova ulica.

Beli damski filc-klobuki

došli. Cena od 180 Din višje.

Minka Horvat, modistka, Ljub- ljana.

Kupi se

do 200m² zemlje na periferiji mesta. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Dom“.

Sobo

s posebnim vhomom išče go- spodična s. i. ali 15. septembrom.

Ponudbe na upravo lista pod „Mirna“.

Hiša

pri Kranju, z vrtom in travni- kom se proda. Polzvedbe pri upravi graščine Brdo pri Kranju.

Dobro

ohranjena stanovanjska baraka se kupi.

Ponudbe na upravo lista pod „Takoi“.

Gospodična

z večletno pisarniško prakso sprejme čezurno delo v kaki pisarni eventualno tudi na dom. Cenjene ponudbe prost na upra- vo lista pod „Vestna“.

Elegantna spalnica,

nova, kompletna, jesenova, po- litirana, se ugodno proda. Na- slov pove uprava lista.

Trgovski pomočnik

izkušen v manufakturni in špe- cerijski stroki, vojašine prost, išče mesta za takoj, kjerkoli Gre event, tudi za potnika. Po- nudbe pod „Pošten“ na upravo lista.

Prekajevalci pozor!

Prodaja dva popolnoma nova, še nerabljena stroja in sicer „Blitz“ in „Wolf“. Poleg imam še popolnoma nov elektromotor. Ogleda in poizvo se pri Jožetu Križnar, mesar, Stražišče pri Kranju.

Pletilni stroj

znamko „Ilirija“, štev. 6, za pavolo in volno, dobro ohranjen se ugodno proda. Na ogled in cena pri Angela Valter, Tržišče štev. 220.

Proda se

knjižnica lepo vezana v jako dobrem stanu s kompletnim leksikonom Meyers, 16 zvezkov, z omaro vred. Naslov v upravi lista.

Sprejemem

prodajalco manufakturninjo v trgovino z mešanim blagom. Cenjene ponudbe na Pavel Kunštek, Šturje, p. Ajdovščina Jul. Benedičja.

Trgovci,

mlad, samostojen, želi znanja v svrhu ženitve, z gospodično, ki bi imela veselje do gostilne in nekaj premoženja. Le resne ponudbe s sliko pod „Srečna bodočnost“ na upravo lista.

Oglasujte v „Nar. Dnevniku“!

Prodaj.

Stiskalnico (prešo) za stiskanje grozdja in sadja, srednje veliko, dobro ohranjeno. Ogleda se lahko vsak dan, Dolenjska c. 24 pri hišniku Krajsku. Pismene ponudbe je poslati do 28. t. m. upravnemu odboru dr. Oražnega doma dijaškega doma (Univerza) Ljubljana.

Gospodična,

prevzame proti nizkemu plačilu razna ročna dela.

Ponudbe na upravo lista pod „Marijiva“.

Kupi se

enodružinska kmečka hiša s okolici Ljubljane. Ponudbe z navedbo cene na upravo lista pod „Čimprej“.

Slike za legitimacije,

kakor tudi vsa fotografska dela izdeluje najhitreje fotograf Hu- gon Hibser, Ljubljana, Valva- zorjev trg 7.

Na stanovanje

in dobro domačo hrano so sprejme en deček (šol. učenec) iz dežele od 12—14 let. Ljub- ljana, Krekov trg 7, pritišče levo. F. POŽAR.

Naprodaj

je dobro idočo kavarna na nove- renovirana v sredini mesta Ma- ribor, stanovanje takoj na raz- pologo. Proda se radi prevzema drugega dela. Cenjene ponudbe prosim na kavarna Bristol, Ma- ribor.